

3. SLOVENSKÝ FILOZOFICKÝ KONGRES ALEBO AK TO MYSLÍME S FILOZOFOVANÍM VÁŽNE

ANDREJ ŠKOLKAY, Katedra humanitných vied FMK UCM, Trnava

Ako „nefilozof“ som s zúčastnil 3. slovenského filozofického kongresu, ktorý sa konal v dňoch 7. – 9. 11. 2005 v Smoleniciach. Nasledujúce riadky budú prevažne kritickou reflexiou priebehu časti kongresu, keďže som sa, pochopiteľne, nemohol zúčastniť na prednáškach a diskusiách v rámci všetkých sekcií. Keďže nechcem, aby moju kritiku niekto zobral osobne, nebudem uvádzať mená. Cieľom mojej kritiky nie je niekomu konkrétnemu ublížiť, ale skôr podať svedectvo o dobe, v ktorej žijeme, o úrovni našej filozofie videnej cez prizmu nezainteresovaného politológa, ktorý sa zúčastnil na časti celoslovenského filozofického kongresu s medzinárodnou účasťou, a snáď aj iniciovanie nejakej pozitívnej zmeny do budúcnosti.

Prvú výhradu mám proti **nedostatku času na diskusiu**. Chápem argument, že príspevkov bolo veľa, ale tento nadbytok príspevkov sa dal riešiť viacerými spôsobmi. Príspevky mohli byť vopred poslané e-mailom ako pracovné verzie ostatným účastníkom podujatia, takže každý by si mohol prečítať prinajmenšom tie príspevky, ktoré by ho zaujali podľa názvu. Alternatívne, alebo súčasne, sa mohli, a domnievam sa, že by sa mali, vybrať iba tie príspevky, ktoré by spĺňali určitý štandard a aspoň nepriamo súviseli s hlavnými témami kongresu alebo jednotlivých odborných sekcií. Keďže ani jeden z navrhnutých prístupov nebol uplatnený, vzhľadom na nahustenosť programu sa potom stávalo, že na diskusiu boli niekedy vymedzené len dve minúty, prevažne však päť-sedem minút. To sa mi zdá vzhľadom na samú podstatu filozofie, ktorá pre mňa symbolizuje, a v spojení s kongresom synonymizuje, myslenie a diskusiu, absurdné.

Druhá výhrada sa týka **kvality príspevkov** a s tým nevyhnutne súvisiacej intelektuálnej a odbornej kvality prednášajúcich. Pri všetkej úcte ku všetkým účastníkom väčšina príspevkov mladšej generácie účastníkov, ktorých príspevky a ich následné reakcie v diskusii som si mal možnosť vypočuť, mi kvalitou obsahu a argumentácie pripomínali štandardné práce väčšiny slovenských vysokoškolských študentov. Väčšinou v nich totiž chýbal vlastný postoj, vlastný názor alebo aspoň zhrnutie hlavných téz či vysvetlenie významu prezentovaného pre súčasníkov, či aspoň pre danú dobu.

Ani schopnosť niektorých mladších účastníkov reagovať na vecné otázky z publika ma neuspokojovala. Veď odpovede typu „To tvrdí parafrázovaný či citovaný autor“ by asi neuspokojili nikoho, kto to myslí s filozofovaním vážne. Uznávam, niekedy išlo o doktorandov, ale nie vždy. Boli tam aj doktori filozofie. Ale koniec koncov, aj doktorand by mal byť schopný priniesť nejaké vlastné, dobre vyargumentované názory. Veď on by mal byť „najlepší z najlepších“. Ale zažil som aj prezentá-

ciu docenta, ktorý len zhrnul, presnejšie, prečítal to, čo som sám už dobre poznal. Inými slovami, nepriniesol žiadne nové myšlienky alebo poznatky.

Ďalší predstaviteľ strednej generácie, predniesol niečo, čo by mohlo byť publikované ako esej v časopise, ale ťažko ako nejaká filozofická práca. Ved' zmes všeobecnej paušálnej kritiky, ktorá sa opiera o pocity alebo o všeobecne známe (ale vysoko selektívne) spravodajstvo médií a ktorá obsahuje, prinajmenšom z hľadiska faktov alebo z hľadiska možnej interpretácie faktov, veľmi kontroverzné, ak nie priam neobhájiteľné tvrdenia, ktoré na dôvažok neprinášajú nový uhol pohľadu na známe udalosti a javy, nie je predsa to isté ako premyslený a dobre vyargumentovaný filozofický alebo aspoň polemický článok na konkrétnu tému.

Dokonca ani čínska filozofka Wei Xiaoping ako jedna z hlavných prednášajúcich nevedela zrozumiteľne odpovedať ani na jednu z troch položených otázok. Či to súviselo s jej slabou angličtinou, alebo so slabou vedomostnou základňou, to ťažko posúdiť.

Tretiu výhradu mám proti **počtu oficiálnych rokovacích jazykov**. Ešte som sa totiž nestretol s tým, aby na nejakom vedeckom kongresu bolo oficiálne určených päť rokovacích jazykov (slovenčina, čeština, poľština, ruština a angličtina) bez zabezpečenia oficiálnych prekladateľov. Je pravda, že časť príspevku hlavných prednášateľov bola preložená do slovenčiny a jeden zo spoluorganizátorov verejne zhrnul hlavné myšlienky prednášajúcich v rámci otázok a odpovedí počas hlavnej diskusie. Tiež je pravda, že ruština nebola použitá, keďže ruský prednášajúci neprišiel. Ale bol som aj na rokovaní sekcie, kde prednášajúci hovoril po poľsky bez následného zhrnutia jeho hlavných myšlienok niekým, kto by toho bol schopný. Síce aj ja trochu rozumiem po poľsky, ale nie som si istý, či moja znalosť poľštiny je na takej úrovni, aby som rozumel aj filozofickým textom, ktoré sú založené na nuansách jazyka. Možno ostatní účastníci kongresu sú nielen filozofi, ale aj polygloti.

Napriek všetkej kritike treba aj pochváliť organizátorov za dobre vybrané miesto kongresu a za zvládnutú organizáciu kongresu vrátane spoločenskej časti kongresu.

Návrhy pre budúci kongres:

1. Uskutočniť preselekcii príspevkov.
2. Vybrané príspevky rozposlať ako pracovné verzie účastníkom aspoň dva týždne vopred.
3. Určiť autorov, ktorí prednesú koreferáty, t. j. kritiku napísaného. Možno by bolo vhodné aj tieto koreferáty poslať vopred ostatným účastníkom kongresu.
4. Do zborníka zahrnúť aj hlavné myšlienky z diskusie. To bude užitočné aj ako zdokumentovanie procesov myslenia o danej téme.

5. V prípade medzinárodného kongresu určiť jeden oficiálny jazyk alebo zabezpečiť simultánne tlmočenie.
6. Zväziť vytvorenie osobitnej sekcie len pre doktorandov.

Andrej Školkay
Katedra humanitných vied
FMK UCM v Trnave
nám. J. Herdu 2
917 01 Trnava

AK TO MYSLÍME S FILOZOFIOU NAOZAJ VÁŽNE, TAK AKO ĎALEJ, SLOVENSKÍ FILOZOFI?

Ako podpredsedníčka výboru SFZ som sa rozhodla reagovať na kritiku 3. slovenského filozofického kongresu, práve uverejnenú vo Filozofii, ktorej autorom je Andrej Školkay. A keďže jeho kritika, ako ste si prečítali, sa týka širších súvislostí než len kritiky práve uskutočneného kongresu, aj ja chcem apelovať pomocou podobného zverejnenia tejto svojej odpovede na našu filozofickú verejnosť kvôli ďalším slovenským filozofickým perspektívam.

Ako odborníčka na klasickú čínsku filozofiu chcem si v úvode vypočuť tradičným čínskym axiologickým názorom, že každá pravda má vždy súčasne svoje dve hodnotové stránky, jinovú i jangovú (v našej terminológii teda kladnú i zápornú). Cieľom autorovej kritiky predsa len asi bolo aj tak trochu konkrétne niekomu ublížiť (pretože všetkému tomuto predchádzalo hneď po jeho príchode na kongres podráždené vzopretie sa pána Školkaya zaplatiť konferenčný poplatok a podriať sa akýmkoľvek ďalším povinnostiam účastníkov kongresu, čo pochopiteľne v nás vyvolalo nemilý údiv). Veď ak nám napríklad vytýka nezabezpečenie oficiálnych prekladateľov, nuž ak by sa boli odmietli tak ako on podieľať sa na finančných výdavkoch spojených s prenájmom Smolenického hradu aj ostatní účastníci kongresu a ak by (tak ako on) aj oni každý deň odkiaľsi dochádzali iba na prednášky, tak by sa toto dôležité filozofické podujatie bolo zvrhlo na obyčajný „holubník“ a organizátori by nemali peniaze ani na zaplatenie prenájmu konferenčných miestností! Nuž, uvažovať o zabezpečení a zaplatení tlmočníkov pri dnešných cenách a pri úplne minimálnom krytí jeho výdavkov nejakými sponzormi, ochotnými poskytnúť na slovenský filozofický kongres aspoň aké-také finančné prostriedky, by bolo nanajvýš naivné! Radšej by som chcela nadviazať na jangovú hodnotu jeho kritiky a zareagovať najmä na ňu. Ťnou je jeho snaha „iniciovať aj nejakú pozitívnu zmenu do budúcnosti“, o ktorú (ak slovenská filozofia nemá zostať v stojatých vodách, či dokonca rezignovať na svoju